

Sprawa C-203/20

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

11 maja 2020 r.

Sąd odsyłający:

Okresný súd Bratislava III (Słowacja)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

11 maja 2020 r.

Oskarżeni:

AB

CD

EF

GH

IJ

LM

NO

PR

ST

UV

WZ

BC

DE

FG

JL

OKRESNÝ SÚD Bratislava III

[omissis]

Bratislava, dnia 11 maja 2020 r.

[omissis]

W przedmiocie: Wystąpienia z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym (art. 267 TFUE)

Wniosek o zastosowanie pilnego trybu prejudycjalnego (art. 107 regulaminu postępowania)

Przewodniczący składu orzekającego Okresný súd Bratislava III (sądu rejonowego w Bratysławie – III, Słowacja), [omissis], w sprawie karnej rozpoznawanej przez Okresný súd Bratislava III [omissis] na podstawie (per analogiam) § 224 ust. 7 Trestný poriadok (kodeksu postępowania karnego) obowiązującego do dnia 31 grudnia 2005 r. (zwanego dalej „kodeksem postępowania karnego „) i art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej składa przedmiotowy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 267 TFUE i wnosi o zastosowanie pilnego trybu prejudycjalnego na podstawie art. 107 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości.

Oznaczenie stron:

W postępowaniu przeciwko:

- 1/ oskarżonemu AB, [omissis] Republika Słowacka [omissis] **[Or. 2]** [omissis]
- 2/ oskarżonemu CD, [omissis] Republika Słowacka [omissis]
- 3/ oskarżonemu EF, [omissis] Republika Słowacka [omissis]
- 4/ oskarżonemu GH, [omissis] Republika Słowacka [omissis]
- 5/ oskarżonemu IJ, [omissis] Republika Słowacka [omissis]
- 6/ oskarżonemu LM, [omissis] Republika Słowacka [omissis]
- 7/ oskarżonemu NO, [omissis] Republika Słowacka [omissis] **[Or. 3]**
- 8/ oskarżonemu PR, [omissis] Republika Słowacka [omissis]

9/ oskarżonemu ST, [omissis] Republika Słowacka, obecnie nieznanemu z miejsca pobytu, w postępowaniu w stosunku do nieobecnych, [omissis]

10/ oskarżonemu UV, [omissis] Republika Słowacka [omissis]

11/ oskarżonemu WZ, [omissis], Republika Słowacka [omissis]

12/ oskarżonemu BC, [omissis] Republika Słowacka [omissis]

13/ oskarżonemu DE, [omissis], Republika Słowacka [omissis]

14/ oskarżonemu FG, [omissis] Republika Słowacka [omissis] [Or. 4] [omissis]

15/ oskarżonemu JL, [omissis] Republika Słowacka [omissis]

16/ z udziałem pokrzywdzonego HI, [omissis] Republika Słowacka

17/ W wyniku aktu oskarżenia wniesionego przez: **Krajská prokurátúra [prokuratura okręgowa] w Bratysławie**, [omissis]

Okresný súd Bratislava III (sąd rejonowy w Bratysławie – III, zwany dalej „sądem odsyłającym”) [omissis], w sprawie karnej przeciwko AB i in. o przestępstwo uprowadzenia za granicę, popełnione wspólnie i w porozumieniu, z § 9 ust. 2 w zw. z § 233 ust. 1 i ust. 2 lit. a) Trestný zákon (kodeksu karnego) obowiązującego w dniu popełnienia czynu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 21 czerwca 2019 r. postanowił, co następuje:

I. [omissis] [zawieszenie postępowania]

II. **Przedłożyć** Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej **następujące pytania prejudycjalne** na podstawie art. 267 TFUE:

1/ Czy zasada „ne bis in idem”, z uwzględnieniem art. 50 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, stoi na przeszkodzie wydaniu europejskiego nakazu aresztowania, o którym mowa w decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi, w sytuacji gdy postępowanie karne zostało prawomocnie zakończone orzeczeniem sądu o zwolnieniu z odpowiedzialności karnej lub o umorzeniu postępowania, jeśli takie orzeczenia zostały wydane ze względu na amnestię, która została następnie odwołana po tym, jak orzeczenia te stały się prawomocne, a krajowy porządek prawny przewiduje, że odwołanie takiej amnestii pociąga za sobą uchylenie rozstrzygnięć organów państwa w zakresie, w jakim podstawą ich wydania [Or. 5] i uzasadnienia były amnestia lub ułaskawienie oraz że ustają prawne przeszkody dla prowadzenia postępowania karnego spowodowane taką odwołaną amnestią bez konieczności wydania szczególnego orzeczenia sądowego lub prowadzenia postępowania sądowego?

2/ Czy przepis prawa krajowego, który bez rozstrzygnięcia sądu wprost uchyla orzeczenie sądu krajowego o umorzeniu postępowania karnego, które zgodnie z prawem krajowym ma charakter rozstrzygnięcia ostatecznego, ze skutkami uniewinnia i na podstawie którego postępowanie karne zostało ostatecznie umorzone w efekcie amnestii ogłoszonej zgodnie z prawem krajowym, jest zgodny z prawem do bezstronnego sądu, zagwarantowanym w art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz z zakazem ponownego sądenia lub karania w postępowaniu karnym za ten sam czyn zagwarantowanym w art. 50 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej i w art. 82 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej?

3/ Czy przepis prawa krajowego, który ogranicza trybunał konstytucyjny w zakresie kontroli przyjętej na podstawie art. 86 lit. i) konstytucji Republiki Słowackiej rezolucji Národná rada Slovenskej republiky (rady narodowej Republiki Słowackiej) odwołującej amnestię lub indywidualny akt ułaskawienia tylko do oceny jej zgodności z konstytucją RS, bez uwzględnienia wiążących aktów prawnych przyjętych przez Unię Europejską, zwłaszcza Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Traktatu o Unii Europejskiej, jest zgodny z zasadą lojalności w rozumieniu art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej, art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz art. 82 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, z prawem do bezstronnego sądu zagwarantowanym w art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz zakazem ponownego sądenia lub karania za ten sam czyn zabroniony pod groźbą kary, zapisanym w art. 50 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej?

III. Na podstawie art. 107 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości sąd odsyłający zwraca się do Trybunału o rozpoznanie odesłania prejudycjalnego w trybie pilnym, ponieważ sprawa dotyczy europejskiego nakazu aresztowania, który to stosuje się w trybie przewidzianym dla spraw niecierpiących zwłoki zgodnie z art. 17 ust. 1 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (zwanej dalej „decyzją ramową 2002/584 „) (wyroki Santesteban Goicoechea z dnia 12 sierpnia 2008 r., C-296/08 PPU, EU:C:2008:457; Leymann i Pustovarov z dnia 1 grudnia 2008 r., C-388/08 PPU, EU:C:2008:669; Kadzoev z dnia 30 listopada 2009 r., C-357/09 PPU, EU:C:2009:741; postanowienie Gataev i Gataeva z dnia 3 kwietnia 2010 r., C-105/10 PPU, EU:C:2010:176; wyrok El Dridi z dnia 28 kwietnia 2011 r., C-61/11 PPU, EU:C:2011:268).

I. Ogólne uzasadnienie stanowiska sądu

1. Skład orzekający sądu odsyłającego postanowił przedłożyć wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym ze względu na opisane poniżej okoliczności. W dniu 27 listopada 2000 r. do sądu odsyłającego wpłynął akt oskarżenia Krajaska prokuratura (prokuratury okrękowej) w Bratysławie [omissis] przeciwko w pkt 1/ AB, CD, GH, EF, IJ, PR, LM i NO oskarżonym o przestępstwo przekroczenia

uprawnień przez funkcjonariusza publicznego z § 158 ust. 1 lit. a) Trestný zákon (kodeksu karnego, zwanego dalej „kodeksem karnym „) obowiązującego do 31 grudnia 2005 r., popełnione wspólnie i w porozumieniu w rozumieniu § 9 ust. 2 kodeksu karnego, o przestępstwo uprowadzenia za granicę z § 233 ust. 1 i ust. 2 lit. a) kodeksu karnego, popełnione wspólnie i w porozumieniu w rozumieniu § 9 ust. 2 kodeksu karnego, o przestępstwo rozboju z § 234 ust. 1 i 2 lit. a) i b) kodeksu karnego, popełnione wspólnie i w porozumieniu w rozumieniu § 9 ust. 2 kodeksu karnego, o przestępstwo wymuszenia z § 235 ust. 1 i 2 lit. a) i b) kodeksu karnego, popełnione wspólnie i w porozumieniu w rozumieniu § 9 ust. 2 kodeksu karnego, przeciwko ST [Or. 6] UV, WZ i BC oskarżonym o przestępstwo uprowadzenia za granicę z § 233 ust. 1 i ust. 2 lit. a) kodeksu karnego, popełnione wspólnie i w porozumieniu w rozumieniu § 9 ust. 2 kodeksu karnego, o przestępstwo rozboju z § 234 ust. 1 i 2 lit. a) i b) kodeksu karnego, popełnione wspólnie i w porozumieniu w rozumieniu § 9 ust. 2 kodeksu karnego, o przestępstwo wymuszenia z § 235 ust. 1 i 2 lit. a) i b) kodeksu karnego, popełnione wspólnie i w porozumieniu w rozumieniu § 9 ust. 2 kodeksu karnego i w pkt 2/ przeciwko DE oskarżonemu o przestępstwo pomocnictwa w przestępstwie z § 166 ust. 1 kodeksu karnego, których to czynów oskarżeni mieli dopuścić się, działając w ten sposób, że:

1/ oskarżeni AB, CD, EF, GH, IJ, LM, NO i [omissis] PR jako członkowie organu państwa Slovenská informačná služba (służby wywiadu słowackiego; zwanej dalej „SIS „), [omissis] przekraczając zakres uprawnień tych służb określony w § 1 ust. 2 zákon nr 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe (ustawy nr 46/1993 w sprawie służb wywiadu słowackiego; zwanej dalej „ustawą nr 46/1993 „), wykraczając poza zadania określone w § 2 ustawy nr 46/1993 i obowiązki spoczywające na członkach służby wywiadu opisane w § 7 ustawy nr 46/1993, oskarżeni ST, UV, WZ i BC jako osoby cywilne, niespełniające wymogów określonych w § 11 ust. 1 lit. c) ustawy nr 46/1993 i członkowie grupy zorganizowanej z podziałem zadań mającym na celu działanie na szkodę HI przez naruszenie jego praw zagwarantowanych w konstytucji w ten sposób, że wpięrow go śledzili, zatrzymali przemocą i odurzyli, a następnie przekazali go policji austriackiej z jego własnym samochodem osobowym, przewożąc go do Austrii, na której terytorium był on ścigany międzynarodowym listem gończym wydanym w dniu 18 listopada 1994 r.; uczestniczyli w popełnieniu przestępstwa w ten sposób, że oskarżony [omissis] AB jako dyrektor SIS w nieustalonym dniu podczas lata 1995 r., w budynku SIS w Bratysławie [omissis] w ramach podległości służbowej w strukturze dowodzenia wydał ustnie oskarżonemu [omissis] PR, członkowi SIS powołanemu do sekcji obrony, ochrony i treningów, rozkaz, aby utworzył zorganizowaną grupę osób z sektora cywilnego do wykonywania zadań specjalnych na potrzeby SIS, która to grupa została utworzona i wykorzystana do zatrzymania HI w dniu 31 sierpnia 1995 r.

W nieustalonym dniu w sierpniu 1995 r. z naruszeniem § 10 ust. 1 ustawy nr 46/1993 [AB] nakazał CD, dyrektorowi 46 jednostki SIS (obserwacja i techniki operacyjne) zarządzeniem dyrektora SIS nr 17/1994 dotyczącym obserwacji osób i rzeczy (zwanym dalej „zarządzeniem nr 17/1994 „) podjęcie technicznych

środków wywiadowczych, o których mowa w § 12 ust. 1 lit. c) nr 46/1993 ustawy, z naruszeniem § 13 ust. 2 tej ustawy, w celu obserwacji XY i HI, nakazując z naruszeniem art. 7 ust. 1 zarządzenia dyrektora służby obserwacji i technik operacyjnych SIS nr 4/1994 z dnia 15 lipca 1994 r. (zwanego dalej „zarządzeniem nr 4/1994 „) obserwację XY, która rozpoczęła się w dniu 13 sierpnia 1995 r. o godz. 10.30 w Bratysławie [omissis], mimo żeteczka obserwacji [...] oznaczona kryptonimem [omissis] została przedstawiona dopiero w dniu 14 sierpnia 1995 r. oraz obserwację HI, która rozpoczęła się w dniu 23 sierpnia 1995 r. w Svätý Jur [omissis], choćteczka obserwacji nie została założona i warunki opisane w art. 7 ust. 1 zarządzenia nr 4/1994 nie zostały spełnione.

W dniu 28 sierpnia 1995 r. [AB] nakazał [omissis] LP dyrektorowi wywiadu wewnętrznego drugiej sekcji SIS, aby korzystając ze środków SIS, zapewnił przygotowanie w dniu 19 sierpnia 1995 r. 5 samochodów osobowych różnych marek na parkingu przed lodowiskiem w Ružinovie, a w dniu 29 sierpnia 1995 r. nakazał mu wyznaczenie dwóch członków oddziału do zadań specjalnych SIS z samochodem osobowym, którzy mieli odebrać ze stacji [omissis] w Bratysławie samochód z pokrzywdzonym HI i zawieźć go do Austrii, co ten uczynił i poinformował o tym [omissis] AB. **[Or. 7]**

W okresie od 28 do 31 sierpnia 1995 r., [AB] za pośrednictwem oskarżonego CD uzyskał informacje od naczelnika pierwszego oddziału 46 jednostki SIS, oskarżonego EF, na temat przebiegu operacyjnego rozpracowania i obserwacji HI, wydał decyzje i ustne rozkazy dyrektorowi drugiej sekcji SIS i oskarżonemu CD zmierzające do skoordynowania czynności poszczególnych grup dokonujących obserwacji, zatrzymania i przewiezienia pokrzywdzonego przez granicę, co doprowadziło do zatrzymania HI w dniu 31 sierpnia 1995 r. o godz. 10.47 za pomocą groźby użycia broni palnej.

W dniu 13 sierpnia 1995 r. w budynku SIS w Bratysławie [omissis] oskarżony CD, pełniąc funkcję dyrektora 46 jednostki SIS, z naruszeniem § 10 ust. 1 ustawy nr 46/1993 i zarządzenia nr 17/1994, wydał ustny rozkaz podległemu sobie naczelnikowi pierwszego oddziału, oskarżonemu EF, wykorzystania technicznych środków wywiadowczych, o których mowa w § 12 ust. 1 lit. c) ustawy nr 46/1993, w celu obserwacji osoby o nazwisku XY, która rozpoczęła się o godzinie 10.30 w Bratysławie na ulicy Hraničná [omissis] z udziałem 13 członków SIS i przy wykorzystaniu ośmiu samochodów osobowych i środków technicznych zapewniających mu kontrolowanie obserwacji, mimo tego że miał świadomość bezprawności tych działań ze względu na brak zgody dyrektora SIS lub osoby upoważnionej przez niego i uprzedniej pisemnej zgody sędziego dyżurującego dawnego Mestský súd (sądu miejskiego) w Bratysławie na użycie technicznych środków wywiadowczych.

W dniu 14 sierpnia 1995 r. po omówieniu z dyrektorem drugiej sekcji SIS dalszego działania na podstawie założonej tego samego dniateczki obserwacji [omissis] polecił podległym członkom SIS, oskarżonym EF i IJ, prowadzić do dnia 26 sierpnia 1995 r. obserwację XY.

W dniu 24 sierpnia 1995 r. z naruszeniem zarządzenia nr 17/1994 i art 7 ust. 1 zarządzenia nr 4/1994 wydał ustny rozkaz rozpoczęcia obserwacji HI w mieście [omissis] oskarżonemu EF, naczelnikowi pierwszego oddziału 46 jednostki SIS, od którego to uzyskał informacje dotyczące przebiegu operacyjnego rozpracowania i obserwacji HI, które z kolei osobiście przekazał dyrektorowi SIS – oskarżonemu AB.

W dniach 30 i 31 sierpnia 1995 r. kierował obserwacją i osobiście, w tym przypadku za pośrednictwem telefonu komórkowego, informował o obserwacji dyrektora drugiej sekcji SIS i dyrektora SIS, oskarżonego AB, otrzymywał od nich instrukcje i za pośrednictwem oskarżonego EF, który przebywał w mieście [omissis], kierował członkami oddziału obserwującego.

Następnie, gdy w dniu 31 sierpnia o godzinie 10.30 HI opuścił swój dom samochodem osobowym [omissis], nakazał obserwowanie go, a potem po jego zatrzymaniu i uwięzieniu za pomocą groźby użycia broni palnej, zablokowanie drogi krajowej nr II/502 samochodami osobowymi oddziału obserwującego.

Następnie oskarżony EF jako naczelnik pierwszego oddziału 46 jednostki SIS w ramach podległości służbowej w strukturze dowodzenia otrzymał w dniu 13 sierpnia 1995 r. w Bratysławie, w budynku SIS rozkaz od dyrektora 46 jednostki, oskarżonego CD, wykorzystania środków operacyjno – rozpoznawczych w rozumieniu § 11 ustawy nr 46/1993 i technicznych środków wywiadowczych w rozumieniu § 12 ustawy nr 46/1993 w celu obserwacji XY i, z naruszeniem § 10 ust. 1 ustawy nr 46/1993, zarządzenia nr 17/1994 i art. 7 ust. 1 zarządzenia nr 4/1994 nakazał podległym mu członkom SIS **[Or. 8]** śledzić XY samochodami osobowymi, mimo że wiedział, iż na wykorzystanie operacyjnych środków rozpoznawczych nie została wydana decyzja dyrektora SIS lub upoważnionej przez niego osoby stosownie do § 11 ust. 2 ustawy nr 46/1993 i że na wykorzystanie technicznych środków wywiadowczych nie uzyskał uprzedniego pozwolenia sędziego dyżurującego dawnego Mestský súd (sądu miejskiego) w Bratysławie na podstawie § 13 ust. 2 ustawy nr 46/1993.

W dniu 27 sierpnia 1995 r. w Bratysławie [omissis] w budynku SIS z naruszeniem § 10 ust. 1 ustawy nr 46/1993, zarządzenia nr 17/1994 i art. 7 ust. 1 zarządzenia nr 4/1994 rozkazał swojemu zastępcy, oskarżonemu IJ, i innym członkom oddziału, aby obserwowali dom rodzinny HI z samochodu osobowego [omissis], który rozkazał pozostawić w mieście [omissis], by posłużyli się samochodami osobowymi SIS w celu śledzenia przemieszczania się przez HI poza miastem oraz aby informowali go o wynikach obserwacji, mimo że wiedział, iż nie została wydana decyzja o wykorzystaniu operacyjnych środków rozpoznawczych w rozumieniu § 11 ust. 2 ustawy nr 46/1993 przez dyrektora SIS lub upoważnioną przez niego osobę i że wykorzystanie technicznych środków wywiadowczych w rozumieniu § 12 ust. 1 lit. a) i c) ustawy nr 46/1993 [nie zostało zatwierdzone] przez właściwego sędziego dyżurującego dawnego Mestský súd (sądu miejskiego) w Bratysławie.

W dniu 31 sierpnia 1995 r. w mieście [omissis] za pomocą nadajnika i telefonu komórkowego wydawał instrukcje podległym sobie członkom SIS i informował dyrektora 46 jednostki SIS, oskarżonego CD, o przebiegu obserwacji, a następnie, gdy o godz. 10.47 HI został zatrzymany za pomocą groźby użycia broni palnej, osobiście uczestniczył przy pomocy swojego samochodu osobowego [omissis] w zablokowaniu drogi krajowej II/502, aby uniemożliwić przejazd nadjeżdżających samochodów.

W dniu 13 sierpnia 1995 r. w budynku SIS w Bratysławie oskarżony IJ, członek SIS, działając jako zastępca naczelnika pierwszego oddziału 56 jednostki SIS, następnie w ramach podległości służbowej w strukturze dowodzenia otrzymał ustny rozkaz dyrektora 46 jednostki SIS i naczelnika pierwszego oddziału wykorzystania operacyjnych środków rozpoznawczych w rozumieniu § 11 ustawy nr 46/1993 i technicznych środków wywiadowczych w rozumieniu § 12 ustawy nr 46/1993 w celu obserwacji XY, z naruszeniem § 10 ust. 1 ustawy nr 46/1993, zarządzenia nr 17/1994 i art. 7 ust. 1 zarządzenia nr 4/1994; rozkazał podległym sobie członkom SIS, aby prowadzili obserwację XY samochodami osobowymi, mimo że wiedział, iż na wykorzystanie operacyjnych środków rozpoznawczych nie została wydana decyzja dyrektora SIS lub upoważnionej przez niego osoby stosownie do § 11 ust. 1 ustawy nr 46/1993 i że na wykorzystanie technicznych środków wywiadowczych w rozumieniu § 12 ust. 1 lit. c) ustawy nr 46/1993 nie uzyskał uprzedniego pozwolenia na piśmie właściwego sędziego dawnego Mestský súd (sądu miejskiego) w Bratysławie, przy czym osobiście sprawował kontrolę nad obserwacją i informował dyrektora 46 jednostki SIS, oskarżonego CD o przebiegu obserwacji.

Następnie po otrzymaniu w dniu 27 sierpnia 1995 r. za pośrednictwem naczelnika pierwszego oddziału rozkazu dyrektora 46 jednostki o podjęciu obserwacji HI w mieście [omissis], w dniu 28 sierpnia 1995 r. umieszczono na ulicy Nová Pezinská samochód marki Mercedes Benz [omissis], z którego członkowie SIS obserwowali dom HI, powiadomili przez radionadajnik o odjeździe HI i śledzili samochodami jego przemieszczanie się, informując przez telefon komórkowy naczelnika pierwszego oddziału, oskarżonego EF, o przebiegu obserwacji.

W dniu 31 sierpnia 1995 r. [IJ] realizował zadania z planu uprowadzenia, w ten sposób, że po odjeździe HI z domu samochodem osobowym o godz. 10.30 w kierunku Bratysławy śledził go samochodem osobowym marki Toyota [omissis] [Or. 9], a następnie po zatrzymaniu HI pod groźbą użycia broni palnej o godz. 10.47 zablokował przejazd na drodze krajowej II/502 wspólnie z pozostałymi pojazdami jednostki obserwującej.

Oskarżony PR jako członek SIS na podstawie rozkazu dyrektora SIS, oskarżonego AB, w nieustalonych dniach w sierpniu 1995 r. stworzył grupę, w skład której wchodził: oskarżeni ST, UV, WZ i BC, a następnie wykonywał zadania koordynatora pomiędzy organizatorami uprowadzenia a członkami tej grupy, z którymi w dniu 29 sierpnia 1995 r. na parkingu [omissis] w Bratysławie przejął samochody osobowe należące do SIS, w których śledził w ciągu kolejnych dni

przemieszczanie się HI w miastach [omissis] w celu zatrzymania go i przekazania innym członkom SIS, którzy mieli przewieźć go do Republiki Austrii.

W dniu 31 sierpnia 1995 r. o godz. 10.30 uzyskawszy od jednego z członków SIS używającego samochodu marki Mercedes Benz [omissis], uczestniczącego w obserwacji informację, że HI opuścił swój dom, udając się w kierunku Bratysławy, utworzyli oni [osoby wymienione powyżej] kolumnę samochodów osobowych, która śledziła samochód HI marki mercedes. O godzinie 10.47 na drodze krajowej [omissis] zablokowali samochód osobowy HI za pomocą samochodu osobowego Seat Toledo [omissis] z przodu i samochodu osobowego Seat Ibiza [omissis] z boku.

Mierząc do niego z pistoletu, kazali HI wysiąść z samochodu i wobec braku reakcji z jego strony wyciągnęli go z samochodu. Używając przemocy i pokonując jego opór, umieścili go w tylnej części Seata Toledo. Nałożyli mu niebieski worek na głowę i zakuli ręce w kajdanki. Zabrali jego samochód osobowy marki Mercedes Benz [omissis]. Następnie, gdy HI w czasie jazdy w kierunku miejscowości Vajnory usiłował wyskoczyć z samochodu, uderzali go pięściami po twarzy, razili go paralizatorem elektrycznym w narządy płciowe i zmusili do wypicia dwóch butelek whisky, doprowadzając do stanu zamroczenia alkoholowego.

Oskarżony PR poinformował przez telefon komórkowy dyrektora drugiej komórki SIS o przebiegu akcji, a ten poinformował o tym oskarżonego AB [omissis]. Następnie drogą [omissis] przewieziono HI do Bratysławy, gdzie przekazano go innym członkom SIS.

Oskarżony GH jako członek SIS powołany na stanowisko naczelnika oddziału d/s kontroli drugiej sekcji SIS w ramach podległości służbowej w strukturze dowodzenia wykonywał podczas obserwacji XY polecenia dyrektora SIS, oskarżonego AB, i dyrektora drugiej sekcji SIS, mimo że wiedział, iż co do użycia operacyjnych środków rozpoznawczych nie została wydana decyzja dyrektora SIS lub osoby przez niego upoważnionej na podstawie § 11 ust. 2 ustawy nr 46/1993. W jednym przypadku towarzyszył tej osobie z Bratysławy do Levočy i z powrotem i zataił jej przejazd przez granicę do Austrii i z Węgier bez dokumentów. W dniach 30 oraz 31 sierpnia 1995 r. zapewnił bezproblemowe przekroczenie granicy przez przejścia graniczne Bratislava-Berg i Jarovce-Kittsee oskarżonym LM i NO, którzy przewieźli pokrzywdzonego HI do Austrii samochodem osobowym marki Mercedes Benz [omissis].

Oskarżeni LM i NO jako członkowie jednostki do zadań specjalnych drugiej sekcji SIS w ramach podległości służbowej w strukturze dowodzenia wykonywali polecenia dyrektora drugiej sekcji SIS, a mianowicie w dniu 30 sierpnia 1995 r. w Bratysławie – Petržalka [omissis] czekali na samochód osobowy z HI, którego mieli przewieźć do Austrii. Ponieważ plan nie został zrealizowany tego dnia, w dniu 31 sierpnia 1995 r. o godz. 14.00 przejęli w tym samym miejscu z rąk oskarżonych PR, WZ i BC samochód osobowy marki Mercedes Benz [Or. 10]

[omissis] z nieprzytomnym HI, który znajdował się na tylnym siedzeniu i przewieźli go strefą dyplomatyczną przejścia granicznego Petržalka-Berg.

Ze względu na to, że na parkingu w Berg nie było właściwego funkcjonariusza austriackiej kontroli paszportowej, skontaktowali się telefonicznie z dyrektorem drugiej sekcji, który na rozkaz oskarżonego AB polecił im zawieźć pokrzywdzonego do Hainburga.

Na polecenie oskarżonego AB jeden z członków SIS został wysłany do Austrii i powiadomił posterunek policji w Hainburgu o samochodzie z poszukiwaną osobą. O godzinie 16.30 oskarżony AB poinformował ZZ za pomocą telefonu komórkowego o obecności pokrzywdzonego HI w samochodzie w Hainburgu i na podstawie zgłoszenia telefonicznego o godz. 17.00 HI został zatrzymany przez policję austriacką. Przemoc fizyczna oskarżonych spowodowała u HI lekkie obrażenia, a jego przewiezienie do Austrii, a potem uwięzienie naruszyło art. 23 ust. 4 konstytucji Republiki Słowackiej, zgodnie z którym żaden obywatel nie może być zmuszony do opuszczenia kraju, nie podlega deportacji ani ekstradycji do innego państwa.

Pokrzywdzony HI doznał szkody związanej z jego pobytem w Austrii, odpowiadającej kosztom zastępstwa procesowego w łącznej kwocie 478 241,13 ATS.

2/ W dniu 6 września 1995 r. oskarżony DE jako członek SIS na polecenie swojego bezpośredniego przełożonego naczelnika pierwszego oddziału 46 jednostki SIS, EF, skontaktował się z funkcjonariuszem jednostki policji w miejscowości [omissis], od którego zażądał potwierdzenia w formie urzędowego pisma, że bus marki Mercedes Benz [omissis] w kolorze białym znajdował się w dniach od 28 do 31 sierpnia 1995 r. na terenie jego obwodu. Gdy funkcjonariusz policji odmówił tego, w dniu 13 września 1995 r. około godziny 13.00 w usługach szklarskich zlecieli wycięcie przezroczystych szyb o wartości 2766 SKK, którymi zastąpili szyby z nieprzezroczystą folią w samochodzie Mercedes Benz 208 D, aby świadkowie w postępowaniu karnym dotyczącym wprowadzenia HI za granicę nie rozpoznali w tym samochodzie samochodu stojącego na rogu przy ulicach [omissis] przed domem [omissis], z którego to członkowie SIS obserwowali dom HI w dniach od 28 do 31 sierpnia 1995 r., mimo że [DE] miał świadomość, iż w dniu 31 sierpnia 1995 r. Mercedes HI został zablokowany na drodze krajowej II/502 w drodze do Bratysławy, a HI został ujęty z użyciem przemocy i przewieziony do Austrii, gdzie w Hainburgu został zatrzymany przez siły policji austriackiej w swoim samochodzie. DE działał w ten sposób z zamiarem ukrycia faktu, że członkowie SIS popełnili przestępstwo i żeby osoby zamieszane w popełnienie czynu zabronionego, a mianowicie wprowadzenia, uniknęły ścigania karnego.

2. Postanowieniem Okresný súd Bratislava III (sądu rejonowego w Bratysławie – III) z dnia 14 czerwca 2017 r. na podstawie § 23 ust. 3 kodeksu postępowania karnego obowiązującego do dnia 31 grudnia 2005 r. opisana wyżej sprawa została

połączona do wspólnego rozpoznania ze sprawą karną [omissis] przeciwko oskarżonym AB, CD, FG, EF, IJ i JL, którzy byli oskarżeni o przestępstwo przekroczenia uprawnień przez funkcjonariusza publicznego w formie pomocnictwa w rozumieniu § 10 ust. 1 lit. c) i § 158 ust. 1 lit. b), ust. 2 lit. c) kodeksu karnego obowiązującego do dnia 31 grudnia 2005 r., które mieli popełnić w następujących okolicznościach: AB, CD, FG, EF, IJ i JL jako członkowie organu państwa Slovenská informačná služba (służby wywiadu słowackiego) - przekraczając swoje uprawnienia określone w § 1 ust. 2 ustawy 46/1993 oraz naruszając zadania określone w § 2 ustawy 46/1993 i obowiązki członków SIS w rozumieniu § 7 ustawy nr 46/1993, działając z zamiarem ukrycia likwidacji samochodu marki mercedes, użytego w lipcu 1995 r. do obserwacji restauratora UP w miejscowości [omissis] i w sierpniu 1995 r. do obserwacji HI [OR.11] w miejscowości [omissis] dopuścili się przestępstwa w ten sposób, że [omissis] JL przydzielony do pierwszego oddziału 46 jednostki SIS w dniu 22 grudnia 1995 r. złożył nieprawdziwe informacje w swoim oświadczeniu, mimo, że wiedział, że samochód osobowy marki Mercedes Benz 208D [omissis] należący do SIS nie został ukradziony w nocy z 18 na 19 grudnia 1995. r. w czasie podróży służbowej we wschodniej Słowacji, której to podróży nie odbył z IJ. Oświadczenie to było podstawą niezgodnego z prawem działania komisji dochodzeniowej i zwierzchników SIS, [...]. CD jako dyrektor 94 komórki SIS w swoim oświadczeniu z 28 grudnia 1995 r. o zdarzeniach przedstawił nieprawdziwe informacje na temat akcji służb we wschodniej Słowacji, o swojej obecności na miejscu kradzieży samochodu i o odkryciu tablicy rejestracyjnej Mercedes Benz 208D. W dniu 26 stycznia 1996 r. rozkazem nr 6 utworzył komisję dochodzeniową 94 komórki w celu prowadzenia postępowania w sprawie szkody spowodowanej kradzieżą samochodu służbowego. FG powołany na stanowisko naczelnika ds. transportu 94 komórki jako przewodniczący komisji nie zapewnił wnikliwego dochodzenia w sprawie zaistniałych zdarzeń i wspólnie z członkami komisji, [czyli] EF, powołanym na stanowisko naczelnika pierwszego oddziału 46 jednostki SIS i IJ, naczelnikiem pierwszej grupy pierwszego oddziału 46 jednostki SIS nie zbadali okoliczności kradzieży samochodu, mimo że wiedzieli, że nie został on skradziony, potwierdzili prawdziwość ustaleń, zaniżyli wartość przedmiotowego samochodu, a w dniu 7 lutego 1996 r. zaproponowali dyrektorowi SIS odłożenie akt sprawy do czasu odnalezienia samochodu i zaliczenie szkody do kosztów państwa po upływie 10 lat, co zostało zaaprobowane przez CD jako dyrektora 94 komórki SIS i AB jako dyrektora i statutowy organ SIS z naruszeniem § 3 ust. 2 zákon č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu v znení noviel, (ustawy nr 278/1993 o zarządzaniu majątkiem państwa ze zmianami). [AB] choć miał świadomość, że podlegli mu członkowie SIS nie zgłosili kradzieży samochodu właściwym organom policji, wbrew § 8 ust. 1 kodeksu postępowania karnego, nie podjął działań w celu zbadania, czy przestępstwo zostało rzeczywiście popełnione, przyjął fałszywe ustalenia komisji i zatwierdził jej propozycję oraz zalecenie CD i decyzją z dnia 12 marca 1996 r. wydaną na podstawie § 127 ust. 1 zákon č. 410/1991 Zb. o služobnom pomere príslušníkov (ustawy nr 410/1991 o stosunku służbowym funkcjonariuszy policji), PZ postanowił odroczyć rozstrzygnięcie sprawy, zaliczyć szkodę do kosztów

państwa w ciągu 10 lat i wyraził zgodę na obciążenie tą szkodą państwa po upływie 10 lat, podczas gdy nie pozwalała na to ustawa o policji, przez co spowodował, że SIS poniosła szkodę w wysokości 1 454 434 SKK.

3. Postanowieniem z dnia 29 czerwca 2001 r. okresny sąd Bratislava III (sąd rejonowy) umorzył postępowanie karne wobec wszystkich oskarżonych z uwagi na to, że zostali oni objęci amnestią zarządzoną decyzją premiera rządu Republiki Słowackiej z dnia 3 marca 1998 r. Wymienione postanowienie zostało utrzymane w mocy w dniu 5 czerwca 2002 r. postanowieniem Krajowy sąd (sądu okręgowego) w Bratysławie i stało się prawomocne.
4. Sąd odsyłający wznowił postępowanie ze względu na wyrok Ústavný súd Slovenskej republiky (trybunału konstytucyjnego Republiki Słowackiej, zwanego dalej „trybunałem konstytucyjnym „) z dnia 31 maja 2017 r. [omissis], w którym orzeczono, że rezolucja Národná rada Slovenskej republiky (rady narodowej Republiki Słowackiej, zwanej dalej „radą narodową „) nr 570 z dnia 5 kwietnia 2017 r. w sprawie uchylenia art. V i VI decyzji premiera rządu Republiki Słowackiej z dnia 3 marca 1998 r. o amnestii ogłoszonej pod nr 55/1998 i decyzji premiera rządu Republiki Słowackiej z dnia 7 lipca 1998 r. o amnestii ogłoszonej pod nr 214/1998 oraz decyzji prezydenta Republiki Słowackiej o zastosowaniu prawa łaski wobec oskarżonego z dnia 12 grudnia 1997 r. [omissis] jest zgodna z konstytucją Republiki Słowackiej.
5. Po wznowieniu postępowania obrona wniosła do sądu odsyłającego o zawieszenie postępowania i o skierowanie do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczącego wykładni art. 47, 48 ust. 2 i art. 50 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą „), decyzji ramowej 2002/584 w zw. z odpowiednimi przepisami dyrektywy 2012/13 [Or. 12] (w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym) i dyrektywy 2016/343 (w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym).
6. Podstawą tego wniosku miała być prawna dwuznaczność przyjętych przepisów krajowych, a konkretnie przepisów szóstego rozdziału Zákon o Ústavnóm súde (ustawy o trybunale konstytucyjnym) (w szczególności § 48a [i] § 48b), przepisów Ústavný zákon č. 71/2017 (ustawy konstytucyjnej nr 71/2017) oraz przepisów Uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky z 5. apríla 2017 číslo 570 o zrušení článku V a článku VI rozhodnutia predsedu vlády Slovenskej republiky z 3. marca 1998 o amnestii uverejneného pod číslom 55/1998 Z. z., rozhodnutia predsedu vlády Slovenskej republiky zo 7. júla 1998 o amnestii uverejneného pod číslom 214/1998 Z. z. a rozhodnutia prezidenta Slovenskej republiky v konaní o milosť pre obvineného zo dňa 12. decembra 1997 č. k. 3573/96–72–2417 (rezolucji rady narodowej Republiki Słowackiej nr 570 z dnia 5 kwietnia 2017 r. w sprawie uchylenia art. V i VI decyzji premiera rządu Republiki Słowackiej z dnia 3 marca 1998 r. o amnestii, ogłoszonej pod nr 55/1998 i decyzji premiera rządu Republiki Słowackiej z dnia 7 lipca 1998 r.

ogłoszonej pod nr 214/1998 o amnestii oraz decyzji prezydenta Republiki Słowackiej o zastosowaniu prawa łaski wobec oskarżonego z dnia 12 grudnia 1997 r. oznaczonej nr 3573/96–72–2417; zwanej dalej „rezolucją „). Przedmiotowa rezolucja miała uchylić amnestie, z powodu których zostały wydane m.in. postanowienie umarzające postępowanie w stosunku do AB i in., czyli postanowienie Okresný súd Bratislava III (sądu rejonowego w Bratysławie – III), [omissis] z dnia 29 czerwca 2001 r. i postanowienie Krajský súd (sądu okręgowego) w Bratysławie [omissis]. W przedmiotowej sprawie akt oskarżenia został wniesiony również przeciwko ST [omissis], wobec którego powstała potrzeba wydania krajowego nakazu aresztowania, europejskiego nakazu aresztowania i międzynarodowego listu gończego.

7. Po zbadaniu akt sprawy sąd odsyłający (okresný súd Bratislava III) doszedł do przekonania, że do wydania przez niego orzeczenia konieczne jest rozstrzygnięcie Trybunału Sprawiedliwości (na podstawie art. 267 akapit drugi TFUE).

II. Ramy prawne

A. Prawo Unii

8. Zgodnie z art. 82 TFUE:

„Współpraca wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych w Unii opiera się na zasadzie wzajemnego uznawania wyroków i orzeczeń sądowych oraz obejmuje zbliżanie przepisów ustawowych i wykonawczych państw członkowskich w dziedzinach, o których mowa w ustępie 2 i w artykule 83.

Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, przyjmują środki mające na celu:

- a) ustanowienie zasad i procedur zapewniających uznawanie w całej Unii wszystkich form wyroków i orzeczeń sądowych;
- b) zapobieganie sporom o jurysdykcję między państwami członkowskimi i ich rozstrzyganie;
- c) wspieranie szkolenia sędziów i innych pracowników wymiaru sprawiedliwości;
- d) ułatwianie współpracy między organami sądowymi lub równoważnymi organami państw członkowskich w ramach ścigania karnego i wykonywania orzeczeń.[”]

9. [Zgodnie z brzmieniem art. 82 ust. 2 TFUE] „W zakresie niezbędnym dla ułatwienia wzajemnego uznawania wyroków i orzeczeń sądowych, jak również współpracy policyjnej i wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych o wymiarze transgranicznym, Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze

dyrektyw zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, mogą ustanawiać normy minimalne.[Or. 13]

10. [c.d ust. 2] Normy takie uwzględniają różnice między tradycjami i systemami prawnymi państw członkowskich.

Dotyczą one:

- a) wzajemnego dopuszczania dowodów między państwami członkowskimi;
- b) praw jednostek w postępowaniu karnym;
- c) praw ofiar przestępstw;
- d) innych szczególnych aspektów postępowania karnego, określonych uprzednio przez Radę w drodze decyzji; przyjmując taką decyzję, Rada stanowi jednomyślnie po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego.

Przyjęcie minimalnych norm, o których mowa w niniejszym ustępie, nie stanowi przeszkody dla państw członkowskich w utrzymaniu lub ustanowieniu wyższego poziomu ochrony osób”.

11. [zgodnie z art. 83 ust. 3 TFUE] „Jeżeli członek Rady uzna, że projekt dyrektywy, o której mowa w ustępie 2, mógłby naruszać podstawowe aspekty jego systemu wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych, może zażądać przedłożenia tej kwestii Radzie Europejskiej. W takim przypadku zwykła procedura ustawodawcza zostaje zawieszona. Po przeprowadzeniu dyskusji i w przypadku konsensusu Rada Europejska, w terminie czterech miesięcy od takiego zawieszenia, odsyła projekt do Rady, co oznacza zakończenie zawieszenia zwykłej procedury ustawodawczej.

W takim samym terminie, w przypadku braku porozumienia i w sytuacji gdy co najmniej dziewięć państw członkowskich pragnie ustanowić wzmocnioną współpracę na podstawie danego projektu dyrektywy, informują one o tym Parlament Europejski, Radę i Komisję. W takim przypadku uznaje się, że upoważnienie do podjęcia wzmocnionej współpracy, o którym mowa w artykule 20 ustęp 2 Traktatu o Unii Europejskiej i w artykule 329 ustęp 1 niniejszego Traktatu, zostało udzielone i stosuje się postanowienia dotyczące wzmocnionej współpracy”.

12. W myśl art. 47 karty:

„Każdy, kogo prawa i wolności zagwarantowane przez prawo Unii zostały naruszone, ma prawo do skutecznego środka prawnego przed sądem, zgodnie z warunkami przewidzianymi w niniejszym artykule.

Każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony uprzednio

na mocy ustawy. Każdy ma możliwość uzyskania porady prawnej, skorzystania z pomocy obrońcy i przedstawiciela.

Pomoc prawna jest udzielana osobom, które nie posiadają wystarczających środków, w zakresie w jakim jest ona konieczna dla zapewnienia skutecznego dostępu do wymiaru sprawiedliwości”.

13. Artykuł 48 ust. 2 karty stanowi:

„Każdemu oskarżonemu gwarantuje się poszanowanie prawa do obrony”.

14. Artykuł 50 karty stanowi:

„Nikt nie może być ponownie sądzony lub ukarany w postępowaniu karnym za ten sam czyn zabroniony pod groźbą kary, w odniesieniu do którego zgodnie z ustawą został już uprzednio uniewinniony lub za który został już uprzednio skazany prawomocnym wyrokiem na terytorium Unii”.

15. Artykuł 1 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584 stanowi:

„Europejski nakaz aresztowania stanowi decyzję sądową wydaną przez państwo członkowskie w celu aresztowania i przekazania przez inne państwo członkowskie osoby, której dotyczy wniosek, w celu przeprowadzenia postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego”.

16. W myśl art. 1 ust. 2 decyzji ramowej 2002/584: **[Or. 14]**

„Państwa członkowskie wykonują każdy europejski nakaz aresztowania w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej”.

17. W myśl art. 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584:

„Niniejsza decyzja ramowa nie skutkuje modyfikacją obowiązku poszanowania praw podstawowych i podstawowych zasad prawa zawartych w art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej”.

18. Artykuł 3 decyzji ramowej 2002/584 zatytułowany „Obligatoryjna odmowa wykonania europejskiego nakazu aresztowania” stanowi:

„Właściwy sądowy organ państwa członkowskiego wykonującego europejski nakaz aresztowania (zwany dalej »wykonującym nakaz organem sądowym«) odmawia wykonania europejskiego nakazu aresztowania w następujących przypadkach:

- 1) jeśli przestępstwo będące podstawą nakazu aresztowania jest objęte amnestią w wykonującym nakaz państwie członkowskim w przypadku, gdy przestępstwo to podlega jurysdykcji państwa z mocy jego prawa karnego;

2) jeśli wykonujący nakaz organ sądowy zostaje poinformowany, że w stosunku do osoby, której dotyczy wniosek, zapadło w związku z popełnieniem tych samych czynów prawomocne orzeczenie w państwie członkowskim, z zastrzeżeniem, że jeśli została orzeczona kara, to została ona wykonana lub jest wykonywana, lub też nie może być dłużej wykonywana w świetle prawa państwa członkowskiego, w którym nastąpiło skazanie.

3) jeśli w świetle prawa państwa wykonującego nakaz osoba podlegająca europejskiemu nakazowi aresztowania z uwagi na jej wiek nie może być pociągnięta do odpowiedzialności karnej za czyny, stanowiące podstawę wydania nakazu aresztowania”.

19. Artykuł 7 dyrektywy 2012/13 stanowi:

„1. W przypadku gdy osoba zostaje zatrzymana i aresztowana na jakimkolwiek etapie postępowania karnego, państwa członkowskie zapewniają osobom zatrzymanym lub ich obrońcom dostęp do będących w posiadaniu właściwych organów dokumentów, które są związane z konkretną sprawą i mają istotne znaczenie dla skutecznego zakwestionowania, zgodnie z prawem krajowym, legalności zatrzymania lub aresztowania.

2. Państwa członkowskie zapewniają udzielanie osobom podejrzanym lub oskarżonym lub ich obrońcom dostępu przynajmniej do całego będącego w posiadaniu właściwych organów materiału dowodowego, niezależnie od tego, czy jest on na korzyść czy na niekorzyść osób podejrzanych lub oskarżonych, w celu zagwarantowania rzetelnego postępowania i możliwości przygotowania obrony.

3. Bez uszczerbku dla ust. 1, dostęp do materiału dowodowego, o którym mowa w ust. 2, jest zapewniany w odpowiednim czasie pozwalającym na skuteczne wykonywanie prawa do obrony, a najpóźniej w chwili przekazania podstawy oskarżenia do oceny sądu. W przypadku gdy właściwe organy wejdą w posiadanie dalszego materiału dowodowego, zapewnia się dostęp do niego w odpowiednim czasie, aby umożliwić jego uwzględnienie.

4. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2 i 3 – o ile nie narusza to prawa do rzetelnego procesu – można odmówić dostępu do niektórych materiałów, jeżeli dostęp taki może doprowadzić do poważnego zagrożenia dla życia lub praw podstawowych innej osoby lub jeżeli taka odmowa jest bezwzględnie konieczna dla ochrony ważnego interesu publicznego – na przykład w przypadkach, gdy dostęp mógłby zaszkodzić trwającemu dochodzeniu lub poważnie zaszkodzić bezpieczeństwu narodowemu państwa członkowskiego, w którym toczy się postępowanie karne. Państwa członkowskie zapewniają, aby zgodnie z procedurami określonymi w prawie krajowym decyzja o odmowie dostępu do niektórych materiałów zgodnie z niniejszym ustępem była podejmowana przez organ sądowy lub podlegała przynajmniej kontroli sądowej.

5. Dostęp, o którym mowa w niniejszym artykule, zapewniany jest [Or. 15] nieodpłatnie”.

20. Artykuł 8 ust. 2 dyrektywy 2012/13 stanowi:

„Państwa członkowskie zapewniają, aby osoby podejrzane lub oskarżone lub ich obrońcy mieli prawo zakwestionowania, zgodnie z procedurami przewidzianymi w prawie krajowym, braku lub odmowy udzielenia przez właściwe organy informacji zgodnie z niniejszą dyrektywą”.

21. Artykuł 8 ust. 1 dyrektywy 2016/343 stanowi:

„Państwa członkowskie zapewniają podejrzanym lub oskarżonym prawo do obecności na rozprawie”.

22. Artykuł 9 dyrektywy 2016/343 stanowi:

„Państwa członkowskie zapewniają, aby w sytuacji gdy podejrzani lub oskarżeni nie byli obecni na swojej rozprawie, a warunki określone w art. 8 ust. 2 nie zostały spełnione, osoby te miały prawo do wznowienia postępowania lub innego środka prawnego, który umożliwia ponowne rozpoznanie sprawy co do jej istoty, w tym ocenę nowych dowodów i który może prowadzić do uchylecia pierwotnego orzeczenia. W związku z tym państwa członkowskie zapewniają takim podejrzanym i oskarżonym prawo do obecności i skutecznego udziału, zgodnie z procedurami określonymi w prawie krajowym oraz do korzystania z prawa do obrony”.

23. Artykuł 10 ust. 1 dyrektywy 2016/343 stanowi:

„Państwa członkowskie zapewniają podejrzanym i oskarżonym skuteczny środek naprawczy na wypadek naruszenia praw przysługujących im na mocy niniejszej dyrektywy”.

24. W myśl art. 14 ust. 1 dyrektywy 2016/343:

„Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy w terminie do dnia 1 kwietnia 2018 r. Niezwłocznie powiadamiają o tym Komisję”.

B. Prawo słowackie

25. Zgodnie z art. 86 lit. i) (w brzmieniu obowiązującym od dnia 4 kwietnia 2017 r.) konstytucji Republiki Słowackiej do kompetencji rady narodowej należy:

„wydawanie rezolucji o stwierdzeniu nieważności decyzji prezydenta wydanej na podstawie art. 102 ust. 1 lit. j), jeśli jest sprzeczna z zasadami demokratycznego państwa prawa; przyjęta rezolucja ma moc prawa powszechnie obowiązującego i podlega ogłoszeniu na równi z ustawą”.

26. Artykuł 129a konstytucji Republiki Słowackiej (w brzmieniu obowiązującym od 4 kwietnia 2017 r.) przyznaje Ústavný súd Slovenskej republiky (trybunałowi konstytucyjnemu Republiki Słowackiej) następujące kompetencje:

„Trybunał konstytucyjny orzeka o zgodności z konstytucją rezolucji rady narodowej Republiki Słowackiej o odwołaniu amnestii lub indywidualnego ułaskawienia, wydanej na podstawie art. 86 lit. i). Postępowanie, o którym mowa w zdaniu pierwszym trybunał konstytucyjny wszczyna z urzędu; artykuł 125 stosuje się odpowiednio.” **[Or. 16]**

27. Artykuł 154f konstytucji Republiki Słowackiej (obowiązujący od dnia 4 kwietnia 2017 r.) działa w następujących przypadkach również z mocą wsteczną:

„(1) Przepisy art. 86 lit. i), art. 88a i art. 129a mają zastosowanie również w odniesieniu do art. V i VI decyzji premiera rządu Republiki Słowackiej z dnia 3 marca 1998 r. o amnestii, ogłoszonej pod nr 55/1998 i decyzji premiera rządu Republiki Słowackiej z dnia 7 lipca 1998 r. o amnestii, ogłoszonej pod nr 214/1998 oraz decyzji prezydenta Republiki Słowackiej o zastosowaniu prawa łaski wobec oskarżonego z dnia 12 grudnia 1997 r., o numerze [omissis].

(2) Odwołanie amnestii i ułaskawień na podstawie ust. 1

a) powoduje uchylenie orzeczeń organów państwa w zakresie, w jakim podstawą ich wydania i uzasadnienia były amnestie i ułaskawienia wymienione w ust. 1 i

b) usuwa prawne przeszkody wyłączające prowadzenie postępowania karnego spowodowane amnestiami i ułaskawieniami wymienionymi w ust. 1; czasu trwania tych prawnych przeszkód nie uwzględnia się w obliczaniu biegu terminów przedawnienia dotyczących czynów objętych amnestiami i ułaskawieniami wymienionymi w ust. 1”.

28. Postępowanie w sprawie badania zgodności z konstytucją rezolucji rady narodowej Republiki Słowackiej odwołującej indywidualne ułaskawienia lub amnestie zostało uregulowane w § 48a i § 48b rozdziału 6 Zákon o ústavnóm súde (ustawy o trybunale konstytucyjnym, obowiązującej od dnia 4 kwietnia 2017 r.) w następujący sposób:

„§ 48a

Przepisy § 19–41b stosuje się odpowiednio w postępowaniu dotyczącym badania zgodności z konstytucją rezolucji Rady Narodowej Republiki Słowackiej, chyba że § 48b stanowi inaczej.

§ 48b

(1) Trybunał konstytucyjny wszczyna z urzędu postępowanie na podstawie art. 129a konstytucji, które rozpoczyna się w dniu ogłoszenia w Zbierka zákonov

(dzienniku urzędowym) rezolucji przyjętej przez Radę Narodową Republiki Słowackiej na podstawie art. 86 lit. i) konstytucji.

(2) Uczestnikiem postępowania jest tylko Rada Narodowa Republiki Słowackiej.

(3) Rząd Republiki Słowackiej reprezentowany przez ministra sprawiedliwości Republiki Słowackiej jest dalszym uczestnikiem postępowania tylko wtedy, gdy postępowanie dotyczy rezolucji odwołującej amnestię, a prezydent Republiki Słowackiej, jeśli postępowanie dotyczy rezolucji odwołującej indywidualne ułaskawienie.

(4) Przed wydaniem rozstrzygnięcia na podstawie przepisów niniejszego działu przewodniczący trybunału konstytucyjnego zwraca się o:

a) stanowisko Rady Narodowej Republiki Słowackiej wraz z protokołami obrad z posiedzenia poświęconego rezolucji przyjętej przez Radę Narodową na podstawie art. 86 lit. i) konstytucji,

b) stanowisko prezydenta Republiki Słowackiej,

c) stanowisko rządu Republiki Słowackiej, które [Or. 17] w imieniu rządu przedstawia minister sprawiedliwości Republiki Słowackiej.

(5) Izba plenarna trybunału konstytucyjnego rozstrzyga w drodze wyroku. Wyrok doręcza się Radzie Narodowej Republiki Słowackiej i rządowi Republiki Słowackiej w sprawach dotyczących amnestii oraz prezydentowi Republiki Słowackiej w sprawach dotyczących indywidualnego ułaskawienia. Przewodniczący trybunału konstytucyjnego może zarządzić doręczenie wyroku również innym osobom.

(6) Trybunał konstytucyjny orzeka w przedmiocie zgodności z konstytucją rezolucji Rady Narodowej Republiki Słowackiej odwołującej amnestię lub indywidualne ułaskawienie, lub części takiej rezolucji w ciągu 60 dni od wszczęcia postępowania. Niewydanie orzeczenia w tym terminie powoduje umorzenie postępowania.

(7) Postanowienie o umorzeniu postępowania lub odrzuceniu wniosku ma powagę rzeczy osądzonej, która wyklucza ponowne badanie przez trybunał konstytucyjny rezolucji Rady Narodowej Republiki Słowackiej odwołującej amnestię lub indywidualne ułaskawienie”.

29. Zákon č. 15[4]/2010 Z.z. o európskom zatykácom rozkaze v znení neskorších predpisov (ustawa nr 154/2010 o europejskim nakazie aresztowania ze zmianami, zwana dalej „ustawą 154/2010”) w swoim § 1 ust. 1 stanowi:

„Niniejsza ustawa określa postępowanie organów Republiki Słowackiej przy przekazywaniu między państwami członkowskimi osób ściganych na podstawie europejskiego nakazu aresztowania oraz przepisy postępowania z tym związane”.

30. Zgodnie z § 5 ust. 1–3 ustawy 154/2010:

„1/ W razie podejrzenia, że oskarżony może przebywać lub przebywa na terytorium innego państwa członkowskiego i konieczne jest zwrócenie się o jego wydanie, przewodniczący izby lub sędzia właściwego sądu, wydaje przeciwko takiej osobie europejski nakaz aresztowania. W postępowaniu przygotowawczym europejski nakaz aresztowania wydaje sędzia śledczy na wniosek prokuratora.

2/ Europejski nakaz aresztowania, o którym mowa w ust. 1 może być wydany, jeżeli co do oskarżonego co do tych samych czynów został wydany nakaz aresztowania lub międzynarodowy list gończy albo zapadło prawomocne i wykonalne orzeczenie kary pozbawienia wolności.

3/ Sąd nie wyda europejskiego nakazu aresztowania, jeśli przed jego wydaniem nie ulega wątpliwości, że przekazanie z innego państwa spowodowałoby wyrządzenie osobie ściganej nieproporcjonalnie wysoką szkodę w odniesieniu do wagi postępowania karnego i skutków przestępstwa”.

31. Zgodnie z § 23 ust. 1 lit. a) i b) ustawy 154/2010:

„1/ Odmawia się wykonania nakazu europejskiego, jeżeli:

- a) przestępstwo, którego dotyczy europejski nakaz aresztowania, obejmuje amnestia przyznana przez Republikę Słowacką, a zgodnie ze słowackim porządkiem prawnym ściganie karne tego przestępstwa podlega właściwości organów słowackich,
- b) organ sądowy wykonujący europejski nakaz aresztowania posiada informacje, że w stosunku do osoby ściganej, w wyniku przeprowadzonego postępowania co do tego samego czynu, zapadło w innym państwie członkowskim prawomocne orzeczenie skazujące na karę, którą osoba ścigana już odbyła lub odbywa albo kara nie może być wykonana według prawa państwa, w którym zapadł wyrok skazujący [...]”.[Or. 18]

32. Zgodnie z § 188 ust. 1 kodeksu postępowania karnego obowiązującego do dnia 31 grudnia 2005 r. po wstępnym badaniu aktu oskarżenia sąd:

a)

przekazuje sprawę sądowi właściwemu, jeżeli nie jest właściwy do rozpoznania sprawy,

b)

przekazuje sprawę innemu organowi w wypadkach określonych w § 171 ust. 1,

c)

umarza postępowanie w wypadkach określonych w § 172 ust. 1,

d)

zawiesza postępowanie w wypadkach określonych w § 173 ust. 1 lit. a) - e) lub w § 224 ust. 6 lub 7,

e)

przekazuje z powrotem sprawę prokuratorowi w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego, jeżeli jest to konieczne dla usunięcia istotnych braków tego postępowania lub dla wyjaśnienia podstawowych okoliczności faktycznych, bez których wydanie orzeczenia w postępowaniu głównym nie jest możliwe zwłaszcza, jeśli dokonanie dodatkowych czynności w postępowaniu przed sądem powodowałoby znaczne trudności lub w sposób oczywisty uchybiałoby szybkości postępowania,

f)

umarza warunkowo postępowanie na podstawie § 307 albo zatwierdza ugodę na podstawie § 309, albo

g)

przekazuje do rozstrzygnięcia w jednoosobowym składzie orzekającym, jeżeli jest on właściwy zgodnie z § 314a ust. 1. Skład ten jest związany rozstrzygnięciem o przekazaniu.

33. Zgodnie z § 188 ust. 2 kodeksu postępowania karnego obowiązującego do dnia 31 grudnia 2005 r. po wstępnym zbadaniu aktu oskarżenia sąd może również umorzyć postępowanie karne w wypadkach określonych w § 172 ust. 2 lub 3.
34. Zgodnie z § 188 ust. 3 kodeksu postępowania karnego obowiązującego do dnia 31 grudnia 2005 r. po wstępnym zbadaniu aktu oskarżenia sąd może również zawiesić postępowanie w wypadkach określonych w § 173 ust. 2.
35. Zgodnie z § 188 ust. 4 kodeksu postępowania karnego obowiązującego do dnia 31 grudnia 2005 r. na postanowienie sądu wydane na podstawie ust. 1 lit. a) - f) i ust. 2 i 3 prokuratorowi oraz oskarżonemu przysługuje zażalenie, które ma skutek zawieszający, chyba że dotyczy postanowienia o zawieszeniu postępowania.
36. Zgodnie z § 224 ust. 1 kodeksu postępowania karnego obowiązującego do dnia 31 grudnia 2005 r. sąd zawiesza postępowanie, jeżeli stwierdzi na rozprawie głównej wystąpienie przesłanek, o których mowa w § 173 ust. 1 lit. b) - e).

37. Zgodnie z § 224 ust. 2 kodeksu postępowania karnego obowiązującego do dnia 31 grudnia 2005 r. sąd zawiesza postępowanie, nawet jeżeli nie jest możliwe doręczenie oskarżonemu wezwania na rozprawę główną.
38. Zgodnie z § 224 ust. 3 kodeksu postępowania karnego obowiązującego do dnia 31 grudnia 2005 r. sąd może zawiesić postępowanie, jeżeli stwierdzi na rozprawie głównej wystąpienie przesłanek, o których mowa w § 173 ust. 2.
39. Zgodnie z § 224 ust. 4 kodeksu postępowania karnego obowiązującego do dnia 31 grudnia 2005 r. sąd podejmuje postępowanie, jeżeli odpadną przesłanki jego zawieszenia. **[Or. 19]**
40. Zgodnie z § 224 ust. 5 kodeksu postępowania karnego obowiązującego do dnia 31 grudnia 2005 r. na postanowienie o zawieszeniu postępowania lub oddaleniu wniosku o dalsze prowadzenie postępowania prokuratorowi przysługuje zażalenie.
41. Zgodnie z § 224 ust. 6 kodeksu postępowania karnego obowiązującego do dnia 31 grudnia 2005 r., stwierdzając, że przepis prawa o charakterze generalnym, niższego rzędu, którego zastosowanie w przedmiotowej sprawie jest rozstrzygające dla orzeczenia o winie i karze, jest sprzeczny z przepisem prawa o charakterze generalnym, wyższego rzędu lub umową międzynarodową, sąd zawiesza postępowanie i kieruje wniosek o wszczęcie postępowania do trybunału konstytucyjnego. Wyrok trybunału jest wiążący dla sądu orzekającego w sprawie i dla pozostałych sądów powszechnych.
42. Zgodnie z § 224 ust. 7 kodeksu postępowania karnego obowiązującego do dnia 31 grudnia 2005 r. sąd zawiesza postępowanie, jeżeli kieruje do Trybunału Sprawiedliwości [Unii Europejskiej] wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.
43. Zgodnie z § 564 ust. 1 kodeksu postępowania karnego obowiązującego od dnia 1 stycznia 2006 r. postępowania wszczęte przed wejściem w życie tego kodeksu oraz czynności dokonane w toku tych postępowań wywołują takie skutki jak postępowania wszczęte i czynności dokonane na podstawie tego kodeksu.
44. Zgodnie z § 564 ust. 3 kodeksu postępowania karnego obowiązującego od dnia 1 stycznia 2006 r. w sprawach, które zostały skierowane do okresny sąd (sądu rejonowego) przed wejściem w życie niniejszego kodeksu, postępowanie prowadzi okresny sąd (sąd rejonowy) zgodnie z dotychczasowymi przepisami. Zwyczajne postępowanie odwoławcze dotyczące takiego orzeczenia jest prowadzone przez krajowy sąd (sąd okręgowy) zgodnie z przepisami dotychczasowymi. Tak samo postępuje się w przypadku, gdy sąd, który nie był właściwy, przekazał sprawę do okresny sąd (sądu rejonowego) w celu prowadzenia postępowania.
45. W sytuacji, gdy akt oskarżenia przeciwko ww. osobom został skierowany do okresny sąd (sądu rejonowego) w dniu 27 listopada 2005 r., stosownie do zmian w przepisach prawa okresny sąd winien prowadzić postępowanie na podstawie

kodeksu postępowania karnego nr 141/1961, który obowiązywał do 31 grudnia 2005 r.

III. Stan faktyczny

46. W stosunku do ST i pozostałych osób, w tym AB, było prowadzone postępowanie karne, które zostało ostatecznie zakończone postanowieniem Okresný súd Bratislava III (sądu rejonowego w Bratysławie – III) z dnia 29 czerwca 2001 r., sygn. akt 5T 119/00, które stało się prawomocne i wykonalne. Zgodnie z prawem słowackim jest ono orzeczeniem ostatecznym, które ma charakter rozstrzygnięcia merytorycznego i które wywołuje skutki odpowiadające wyrokowi uniewinniającemu. Postanowienie o umorzeniu postępowania było w części uzasadnione amnestią ogłoszoną w dniu 3 marca [1998 r.] przez premiera rządu Republiki Słowackiej zastępującego prezydenta Republiki Słowackiej.
47. Głównym skutkiem zmian przyjętych w 2017 r., czyli wprowadzonych ustawą konstytucyjną nr 71/2017 i nowelizacją ustawy dotyczącej trybunału konstytucyjnego (ustawa nr 72/2017) był wyrok trybunału konstytucyjnego [omissis] z dnia 31 maja 2017 r., w którym orzeczono, co następuje:
- „Rezolucja Rady Narodowej Republiki Słowackiej) nr 570 z dnia 5 kwietnia 2017 r. w sprawie stwierdzenia nieważności art. V i VI decyzji premiera rządu Republiki Słowackiej z dnia 3 marca 1998 r. o amnestii, ogłoszonej pod nr 55/1998 i decyzji premiera rządu Republiki Słowackiej z dnia 7 lipca 1998 r. o amnestii, ogłoszonej pod nr 214/1998 oraz decyzji prezydenta Republiki Słowackiej o zastosowaniu prawa łaski wobec oskarżonego z dnia 12 grudnia 1997 r. [Or. 20] [omissis] jest zgodna z konstytucją Republiki Słowackiej”.
48. Na podstawie tych nowoprzyjętych zmian w prawie konieczne stało się uchylene również prawomocnego postanowienia umarzającego postępowanie karne przeciwko ST i innym, w tym AB.
49. Okoliczności niniejszej sprawy uzasadniają wydanie krajowego nakazu aresztowania, międzynarodowego listu gończego jak i europejskiego nakazu aresztowania. W niniejszej sprawie sąd odsyłający na wniosek Krajská prokurátúra (prokuratury okręgowej) w Bratysławie wydał międzynarodowy list gończy, gdyż zgodnie z informacjami medialnymi, do których odwoływał się prokurator w swoim wniosku o wydanie międzynarodowego listu gończego, ST miał przebywać w Republice Mali. Ze względu na to, że sąd odsyłający nie dysponuje odpowiednimi informacjami co do miejsca pobytu ST i nie może wykluczyć, że ST przebywa lub będzie przebywał również na terytorium jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej, sąd odsyłający zamierza wydać również europejski nakaz aresztowania. Niemniej, ze względu na orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości przed wydaniem takiego nakazu konieczne jest wydanie również krajowego nakazu aresztowania, bez którego europejski nakaz aresztowania jest nieważny (zob. np. wyrok z dnia 1 czerwca 2016 r., Bob-Dogi, C-241/15, EU:C:2016:385).

50. Biorąc pod uwagę, że sąd odsyłający ma wątpliwości, czy zasada „ne bis in idem” nie sprzeciwia się wydaniu europejskiego nakazu aresztowania, zwraca się do Trybunału Sprawiedliwości o wykładnię.

IV. Ocena pod względem prawnym

A. Stosowanie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej

51. W niniejszej sprawie karta znajduje zastosowanie i należy przytoczyć w tym względzie uwagi rzecznika generalnego J. Kokott w [pkt 29] opinii przedstawionej w dniu 30 marca 2017 r. w sprawie Puškár, C-73/16:

„Zgodnie z tym postanowieniem prawa podstawowe chronione w porządku prawnym Unii znajdują zastosowanie we wszystkich sytuacjach podlegających prawu Unii¹. Jak już orzeczono zwłaszcza w wyroku Åkerberg Fransson, karta praw podstawowych znajduje zastosowanie również do sankcji w zakresie prawa podatkowego, o ile chodzi o przepisy prawa Unii w zakresie prawa podatkowego². Przy tym należy mieć na względzie przede wszystkim podatek obrotowy i akcyzę. Jednak również określone zagadnienia podatków bezpośrednich podlegają prawu Unii, np. jeśli chodzi o zakres stosowania poszczególnych środków harmonizujących³ albo przypadki ograniczenia swobód podstawowych⁴. W konkretnym przypadku sąd krajowy będzie musiał więc często sprawdzać, czy karta znajduje zastosowanie. Gdy prawo Unii oraz karta nie znajdują zastosowania, często porównywalne wymogi wynikać będą z art. 8 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (zwanej dalej „EKPC”).

52. [Punkt 30 wymienionej opinii] Dla niniejszego postępowania oznacza to, że zastosowanie wykazu przy poborze podatku podlega dyrektywie o ochronie danych osobowych oraz karcie, podczas gdy w dziedzinie [Or. 21] karnoprawnej zastosowanie znajduje jedynie karta – w zakresie, w jakim chodzi o zagadnienia dotyczące prawa Unii”.
53. Artykuł 51, który określa zakres zastosowania karty, wskazuje w ust. 1, że postanowienia niniejszej karty „mają zastosowanie [...] do państw członkowskich wyłącznie w zakresie, w jakim stosują one prawo Unii”, a w ust. 2, że karta „nie rozszerza zakresu zastosowania prawa Unii poza kompetencje Unii „. W tym

¹ Wyroki: z dnia 26 lutego 2013 r., Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105, pkt 19); z dnia 17 grudnia 2015 r., WebMindLicenses (C-419/14, EU:C:2015:832, pkt 66).

² Wyrok z dnia 26 lutego 2013 r., Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105, pkt 27).

³ Zobacz na przykład wyrok z dnia 22 października 2013 r., Sabou (C-276/12, EU:C:2013:678, pkt 23 i nast.).

⁴ Wyrok z dnia 11 czerwca 2015 r., Berlington Hungary i in. (C-98/14, EU:C:2015:386, pkt 74 i przytoczone tam orzecznictwo).

względnie Trybunał orzekł, że „[a]by określić, czy uregulowanie krajowe mieści się w granicach stosowania prawa Unii w rozumieniu art. 51 karty, należy między innymi zbadać, czy omawiane uregulowanie krajowe ma na celu wykonanie przepisu prawa Unii, jaki jest charakter tego uregulowania oraz czy zmierza ono ku realizacji celów innych niż te objęte prawem Unii, nawet jeżeli może ono w sposób pośredni wpływać na to ostatnie, a także czy istnieją przepisy prawa Unii regulujące daną dziedzinę w sposób szczególny lub mogące mieć dla niej znaczenie” (wyrok z dnia 6 marca 2014 r., Siragusa, C-206/13, EU:C:2014:126, pkt 25).

54. Nie ulega wątpliwości, że prawo Unii znajdzie zastosowanie w niniejszej sprawie, gdyż w tym przypadku należy zastosować decyzję ramową 2002/584.
55. W tym względzie należy przypomnieć, że decyzja ramowa dzięki ustanowieniu prostszego i wydajniejszego systemu przekazywania osób skazanych lub podejrzanych o naruszenie przepisów ustawy karnej ułatwia i przyspiesza współpracę sądową, przyczyniając się w ten sposób do realizacji wyznaczonego Unii celu, jakim jest ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w oparciu o wysoki stopień zaufania, jakie powinno istnieć między państwami członkowskimi zgodnie z zasadą wzajemnego uznawania (zob. podobnie wyroki z dnia 26 lutego 2013 r. Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, pkt 36 i 37 i z dnia 5 kwietnia 2016 r., Aranyosi i Căldăraru, C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, pkt 75 i 76).
56. Zastosowanie znajduje zarówno karta jak i dyrektywa 2012/13 (w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym) i dyrektywa 2016/343 (w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym).

B. W przedmiocie pierwszego pytania prejudycjalnego

57. Poprzez pierwsze pytanie prejudycjalne sąd odsyłający zwraca się o wykładnię, czy zasada „ne bis in idem” sprzeciwia się [wydaniu] europejskiego nakazu aresztowania w niniejszej sprawie.
58. Przede wszystkim sąd odsyłający zwraca uwagę, że choć na pierwszy rzut oka wydaje się, że przedstawiona kwestia winna być rozstrzygana przez sąd wykonujący nakaz, a nie przez sąd państwa wydania nakazu, co oznaczałoby, że pytanie jest czysto hipotetyczne, to jednak tak nie jest.
59. Europejski nakaz aresztowania (ENA) musi być zawsze proporcjonalny do celu, w jakim został wydany nawet, jeżeli okoliczności sprawy wchodzą w zakres stosowania art. 2 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584. Ze względu na poważne konsekwencje, jakie niesie ze sobą wykonanie ENA dla wolności osoby, której dotyczy wniosek, oraz ograniczenia dotyczące swobodnego przemieszczania się, państwo członkowskie, decydując, czy wydać nakaz lub nie, powinno rozstrzygnąć o niezbędności wydania ENA, a więc rozważyć również ewentualne

przeszkody dla przyszłego wykonania nakazu. Powyższe wnioski płyną też z [pkt 2.4 akapit 4] Zawiadomienia Komisji – Podręcznika „Jak wydawać i wykonywać Europejski Nakaz Aresztowania” (Dz.U. 2017, C 335/1): „Ponadto organy sądowe wydające nakaz powinny rozważyć, czy zamiast wydania ENA można zastosować inne środki współpracy sądowej. W innych unijnych aktach prawnych dotyczących współpracy sądowej w sprawach karnych przewidziano inne środki, które w wielu sytuacjach są skuteczne, lecz mają charakter mniej dolegliwy (zob. sekcja 2.5)”. [Or. 22]

60. Z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości wynika, że jednym z mechanizmów kontrolnych przy wydawaniu ENA jest wymóg wydania krajowego nakazu aresztowania (wyrok z dnia 1 czerwca 2016 r., Bob-Dogi, C-241/15, EU:C:2016:385). W konsekwencji, jeśli sąd krajowy wyda ENA, nie wydając krajowego nakazu aresztowania, ENA jest nieważny i nie podlega wykonaniu.
61. Jak przypomniał Trybunał Sprawiedliwości w przytoczonym wyżej wyroku, w system europejskiego nakazu aresztowania wmontowana jest zatem dwupoziomowa ochrona praw procesowych i podstawowych osoby ściganej: ochrona sądowa na pierwszym etapie, w momencie wydawania orzeczenia krajowego i ochrona, jaką należy jej zapewnić na drugim etapie, czyli etapie wydawania europejskiego nakazu aresztowania. Tymczasem owa dwupoziomowa ochrona sądowa nie istnieje w sytuacji, gdy przed wydaniem ENA krajowy organ sądowy nie wydał krajowego orzeczenia, na którego podstawie ENA podlegałby wykonaniu.
62. Istotą przedstawionego pytania jest kwestia, czy prawomocne orzeczenie o umorzeniu postępowania karnego (lub wyrok uniewinniający) podlega zawsze zasadzie *ne bis in idem*, jeśli takie orzeczenia zostały wydane na podstawie amnestii odwołanej następnie przez organ ustawodawczy po uprawomocnieniu się orzeczeń, a krajowy porządek prawny przewiduje, że odwołanie takiej amnestii pociąga za sobą uchYLENIE rozstrzygnięć organów państwa w zakresie, w jakim podstawą ich wydania i uzasadnienia była odwołana amnestia czy ułaskawienie i że ustają ustawowe przeszkody dla prowadzenia postępowania karnego, których podstawą była taka odwołana amnestia i dzieje się tak bez stosownego orzeczenia sądu lub postępowania sądowego i to bez stosownego orzeczenia sądu lub postępowania sądowego.
63. Meritum sprawy polega więc na ustaleniu, czy w niniejszej sprawie może dojść do naruszenia prawa podstawowego, jakim jest zagwarantowany w karcie zakaz ponownego sądenia lub karnia w postępowaniu karnym za ten sam czyn, z powodu krajowego mechanizmu uchylającego prawomocne orzeczenia w sprawach karnych, który to mechanizm został przyjęty przez organ ustawodawczy bez jakiegokolwiek rozstrzygnięcia sądowego i bez udziału zainteresowanych osób. Innymi słowy, należy rozstrzygnąć, czy sytuacja, w której organ ustawodawczy „włączył się”, w orzekanie o winie i karze, a mechanizm taki jest zgodny z krajowym porządkiem prawnym, jest zgodna z prawem Unii albo też jeszcze, czy uwzględniając prawo Unii, sąd krajowy jest zobowiązany do

respektowania odwołania amnestii, które wprawdzie jest zgodne z prawem krajowym, ale sprzeczne z prawem Unii.

C. W przedmiocie drugiego pytania prejudycjalnego

64. Poprzez swoje drugie pytanie prejudycjalne, sąd odsyłający zwraca się do Trybunału o rozstrzygnięcie, czy dyrektywa [2012/13] znajduje zastosowanie również w szczególnym postępowaniu, którego przedmiotem jest odwołanie amnestii zdefiniowane przez „krajowy mechanizm „ odwołujący amnestię.
65. Artykuł 2 [dyrektywy 2012/13] zatytułowany „Zakres „ przewiduje: „Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie od chwili poinformowania osób przez właściwe organy państwa członkowskiego, że są one podejrzane lub oskarżone o popełnienie przestępstwa, do czasu zakończenia postępowania rozumianego jako ostateczne rozstrzygnięcie tego, czy osoba podejrzana lub oskarżona popełniła przestępstwo, w tym również, w stosownych przypadkach, wydania wyroku oraz rozstrzygnięcia wszelkich środków odwoławczych”.
66. Artykuł 3 [dyrektywy 2012/13] zatytułowany „Prawo do informacji o prawach” w ust. 1 lit. [c)] przewiduje: „Państwa członkowskie zapewniają, aby osobom podejrzanym lub oskarżonym niezwłocznie udzielano informacji dotyczących przynajmniej poniższych praw procesowych, stosowanych zgodnie z prawem krajowym, aby umożliwić skuteczne wykonywanie tych praw: (...) prawo do informacji dotyczących oskarżenia, zgodnie z art. 6”.**[Or. 23]**
67. Artykuł 6 [dyrektywy 2012/13] zatytułowany „Prawo do informacji dotyczących oskarżenia” w ust. 4 przewiduje: „Państwa członkowskie zapewniają, aby osoby podejrzane lub oskarżone były niezwłocznie informowane o wszelkich zmianach w informacjach podanych zgodnie z niniejszym artykułem, w przypadku gdy jest to konieczne do zagwarantowania rzetelności postępowania”.
68. Artykuł 7 [dyrektywy 2012/13] zatytułowany „Prawo dostępu do materiałów sprawy” przewiduje w ust. 1: „W przypadku gdy osoba zostaje zatrzymana i aresztowana na jakimkolwiek etapie postępowania karnego, państwa członkowskie zapewniają osobom zatrzymanym lub ich obrońcom dostęp do będących w posiadaniu właściwych organów dokumentów, które są związane z konkretną sprawą i mają istotne znaczenie dla skutecznego zakwestionowania, zgodnie z prawem krajowym, legalności zatrzymania lub aresztowania”.
69. Wymieniona dyrektywa opiera się na art. 82 TFUE, który dotyczy ustanowienia norm minimalnych stosowanych w państwach członkowskich. W tym miejscu należy odwołać się do motywów 9, 10 i 11 teje dyrektywy:
70. „Artykuł 82 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej przewiduje możliwość ustanowienia norm minimalnych stosowanych w państwach członkowskich w celu ułatwienia wzajemnego uznawania wyroków i orzeczeń sądowych, jak również współpracy policyjnej i wymiarów sprawiedliwości

w sprawach karnych o wymiarze transgranicznym. Artykuł ten odwołuje się do »praw jednostek w postępowaniu karnym« jako jednego z obszarów, w którym można ustanowić normy minimalne”.

71. „Wspólne normy minimalne powinny doprowadzić do zwiększonego zaufania do systemów wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych wszystkich państw członkowskich, co z kolei powinno doprowadzić do skuteczniejszej współpracy sądowej opartej na wzajemnym zaufaniu. Takie wspólne normy minimalne powinny zostać ustanowione w dziedzinie informacji w postępowaniu karnym”.
72. „W dniu 30 listopada 2009 r. Rada przyjęła rezolucję dotyczącą harmonogramu działań mających na celu wzmocnienie praw procesowych osób podejrzanych lub oskarżonych w postępowaniu karnym (zwanego dalej „harmonogramem działań”). Harmonogram działań zawierał wezwanie do stopniowego przyjmowania środków dotyczących prawa do tłumaczenia pisemnego i ustnego (środek A), prawa do informacji o prawach i do informacji o zarzutach (środek B), prawa do porady prawnej i pomocy prawnej (środek C), prawa do kontaktu z krewnymi, pracodawcami i organami konsularnymi (środek D) oraz specjalnych gwarancji dla osób podejrzanych lub oskarżonych wymagających szczególnego traktowania (środek E). W harmonogramie działań podkreślono, że kolejność praw ma charakter jedynie orientacyjny, co oznacza, że może ona zostać zmieniona stosownie do priorytetów. Harmonogram działań ma funkcjonować jako jedna całość: płynące z niego korzyści będą w pełni odczuwalne dopiero po realizacji wszystkich jego części”.
73. Dyrektywa ta zapewnia oskarżonemu, prawo do wszystkich informacji dotyczących postępowania karnego, na ile jest to konieczne do zagwarantowania rzetelności postępowania oraz prawo dostępu do materiałów sprawy na każdym etapie postępowania karnego. Tymczasem prawo krajowe dotyczące uprawnień stron w postępowaniu przed Radą Narodową Republiki Słowackiej i w postępowaniu przed trybunałem konstytucyjnym uniemożliwia stronie realizację jej podstawowych praw procesowych. Należy w tym względzie podkreślić szczególny charakter postępowania mającego za przedmiot zgodność z prawem rezolucji odwołującej amnestię i pociągającej za sobą jednocześnie uchylenie indywidualnego aktu prawnego, którym bez wątplenia jest w tym wypadku postanowienie o umorzeniu postępowania karnego. Oto dlatego sąd odsyłający uważa, że postępowanie odwołujące amnestię (toczące się przed Radą Narodową Republiki Słowackiej i przed trybunałem konstytucyjnym Republiki Słowackiej) jest objęte zakresem stosowania wymienionej dyrektywy i że postępowanie to jest więc „etapem postępowania karnego” w rozumieniu dyrektywy [2012/13], podczas gdy prawo krajowe nie zapewnia realizacji praw podstawowych w rozumieniu tej dyrektywy. **[Or. 24]**
74. W swoim wyroku z dnia 21 października 2015 r. w sprawie Frisancho Perea przeciwko Słowacji [omissis] Europejski Trybunał Praw Człowieka zakwestionował postępowanie dotyczące indywidualnej skargi konstytucyjnej, które odbywało się bez udziału osób zainteresowanych w charakterze stron

w postępowaniu przed trybunałem konstytucyjnym Republiki Słowackiej. Właśnie w efekcie tego wyroku przyjęto nowelizację zákona č. 38/1993 Z.z. o Ústavnom súde (ustawy nr 38/1993 o trybunale konstytucyjnym), która przyznała osobom zainteresowanym prawa procesowe odpowiadające prawom stron postępowania.

D. W przedmiocie trzeciego pytania prejudycjalnego

75. Poprzez trzecie pytanie prejudycjalne, sąd odsyłający zwraca się do Trybunału o udzielenie odpowiedzi, czy przepisy prawa krajowego, które ograniczają badanie przez trybunał konstytucyjny tylko do kwestii zgodności z przepisami krajowymi są zgodne z prawami podstawowymi zagwarantowanymi w EKPC i z kartą, a przede wszystkim z zasadą lojalności, która wynika z art. 4 ust. 3 TUE, skoro zgodnie z tym przepisem zobowiązanie to znajduje zastosowanie także we wzajemnych stosunkach między państwami członkowskimi i Unią (zob. opinię 2/13 Trybunału, EU:C:2014:2454, pkt 202).
76. Ponadto sąd odsyłający stoi na stanowisku, że „krajowy mechanizm” odwołujący amnestię może prawdopodobnie pozostawać w sprzeczności z zasadą proporcjonalności, a w szczególności z zasadą skuteczności, która ogranicza autonomię procesową państw członkowskich przy ustanawianiu wewnętrznych regulacji prawnych.

E. Konieczność zastosowania pilnego trybu prejudycjalnego

77. Z uwagi na to, że chodzi o sprawę dotyczącą europejskiego nakazu aresztowania, sąd odsyłający wnosi, aby Trybunał Sprawiedliwości zastosował art. 107 regulaminu postępowania i rozpoznał wniosek w pilnym trybie prejudycjalnym. Sąd odsyłający powołuje się przede wszystkim na art. 17 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584, zgodnie z którym „[e]uropejski nakaz aresztowania stosuje się i wykonuje w trybie przewidzianym dla spraw niecierpiących zwłoki”.
78. Zgodnie z zaleceniami Trybunału Sprawiedliwości [dla sądów krajowych, dotyczącymi składania wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym (2016/C 439/01)] akta karne postępowania toczącego się przed sądem odsyłającym zostaną przekazane za pośrednictwem ministerstwa spraw zagranicznych i europejskich Republiki Słowackiej.

Okresný súd Bratislava III

w dniu 11 maja 2020 r.

[podpisy]